

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Румен Петров Константинов, д.м.

Ръководител УС по епидемиология при Катедра хигиена и епидемиология, ФОЗ,
Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна

Член на Научно жури по Заповед № Р-109-281/30.05.2018 на проф. д-р Албена Керекowska,
д.м. – Зам. ректор по УД на Медицински университет
Председател на научно жури по Заповед Р-109-479/20.07.2018 г. на Ректора на
Медицински университет – Варна

Относно: Обявен конкурс за заемане на академична длъжност **Професор** в областта на висшето образование **7. Здравеопазване и спорт**; професионално направление **7.1. Медицина** и научна специалност **„Хигиена (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна и др.)“**, за нуждите на Факултет „Обществено здравеопазване“, Катедра „Хигиена и епидемиология“ при Медицински университет Варна, обявен в ДВ бр. 36/27.04.2018 г.

В настоящия конкурс са подадени документи за участие от един кандидат - **доц. д-р Теодора Годорова Димитрова, д.м.** Кандидатът е представил изискуемите според ЗРНСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна документи, отговарящи на качествените и количествените им критерии.

1. Характеристика на научно-изследователската и научно- приложната дейност на кандидата.

Кратки биографични данни и кариерно развитие.

Доц. д-р Теодора Димитрова завършва Медицински Университет - Варна през 1998г. През 2004 г. е избрана за асистент към МУ-Варна, където последователно преминава всички степени на академично развитие, за да се хабилитира като доцент през 2012 г. Д-р Димитрова има придобита специалност по **Трудова медицина** (2007 г.) и е зачислена за специализант по **Хигиена на детско-юношеската възраст** (2014 г.) През 2016 г. е сертифициран като Магистър по Здравен мениджмънт с отличен успех. Член е на Държавна изпитна комисия за придобиване на специалност Трудова медицина.

През 2009 г. защитава дисертация за придобиване на образователна и научна степен **Доктор** на тема **„Условия на труд и атмосферни замърсители като рисков фактор за Остър миокарден инфаркт“**. В настоящия конкурс участва с хабилитационен труд на тема **„Морска трудова медицина. Психо-физиологични и организационни фактори при работа на море. Експертиза на медицинска годност на морските лица“**.

От 2012 г. доц. Димитрова оглавява Катедра Хигиена и епидемиология, Факултет Обществено здравеопазване, при Медицински Университет “Проф. д-р Параскев Стоянов” - Варна.

Председател е на Програмния съвет на специалност Опазване и контрол на общественото здраве и член на Програмните съвети на Медицина, Фармация, Здравен мениджмънт. Заместник председател е на Общото събрание на Факултет по обществено здравеопазване на МУ-Варна, както и активен член на Европейската асоциация по обществено здравеопазване, Българската асоциация по обществено здравеопазване, Международната асоциация по морска медицина, Българското научно дружество по обществено здравеопазване, Българското научно дружество по трудова медицина и Българско дружество по хранене и диететика.

1. Представени материали по конкурса

Списъкът на научните трудове на доц. д-р Т. Димитрова включва 89 заглавия. Общо 43 научни публикации подлежащи на рецензиране и оценка в настоящия конкурс са представени след конкурса за заемане на академична длъжност *Доцент* (2012 г.).

Научноизследователска дейност

Разпределението в наукометричен аспект на посочените позиции е както следва:

- Хабилитационен труд (монография) „ **Морска трудова медицина. Психо-физиологични и организационни фактори при работа на море. Експертиза на медицинска годност на морските лица**“, ISBN 978-619-221-169-1, „Университетско издателство на Медицински университет Варна“, Варна, 2018 г. 183 стр.
- Публикации в чужди списания с IF 3 (+6 извън базата данни на Thomson Reuters)
- Статии на български език в периодични списания 16
- Резюмета в списания с IF 1
- Статии в списания на български език от прояви с международно участие 15

Научните трудове на доц. Димитрова са публикувани в авторитетни и рецензируеми научни списания - *Journal of Environmental Protection and Ecology*, *Central European Journal of Medicine*, *Journal of IMAV* и др., както и в реномирани научни български издания - списание *Varna Medical Forum*, *Health Economics and Management*, *Българско списание за обществено здраве*, *Наука за хранене-между дискусиата и доказателствата*, *Практическа педиатрия* и др.

Доц. Теодора Димитрова е основен и водещ автор в голямата част от представените публикации и доклади - в **43,9%** е самостоятелен или първи автор и в **34,1%** - втори. Общият IF в по системата Thomson Reuters е 8,656, от които IF от публикувани статии: 3,316 и IF от цитирания: 5,34 и цитирани научни трудове общо **17 пъти** (13 от които в чужбина (76.5%) като 7 са в международни реферирани списания с импакт фактор. Тези наукометрични показатели са свидетелство за значимостта и научната ценност на широката и задълбочена публикационната дейност на доц. Т. Димитрова.

Представеният монографичен труд „*Морска трудова медицина. Психо-физиологични и организационни фактори при работа на море. Експертиза на медицинска годност на морските лица*“, е първото мащабно и задълбочено научно изследване в областта на морската трудова медицина в нашата страна, което разглежда основните психо-емоционални, ергономични и организационни рискове от работата на море. На основата на отлични познания върху спецификата на корабните условия и дейности и характерните особености на морските професионални групи са представени резултатите от собствени проучвания най-вече в организацията на работното време, степените на тревожност и възможностите за промоция на здравето на работното място при български моряци.

Доц. Теодора Димитрова е официален научен ръководител на петима докторанти, двама от които са завършили и защитили дисертации, единият е в процедура на публична защита и понастоящем на 1 редовен докторант и 1 докторант на самостоятелна подготовка. Широките научни интереси и уменията за работа с докторантите се реализират с активна подкрепа и осигуряване на съдействие и условия за академичното и професионалното им израстване с препоръки за участие в обучителни и други международни форуми, създаване на подходящи условия и възможности за работа и развитие. Доказателство е увеличаващият се брой на техните публикации като първи автори, както и международните им участия. Един от неговите докторанти вече е хабилитиран.

Доц. д-р Т. Димитрова работи и с изявени студенти от специалностите Медицина, Здравен мениджмънт, Инспектор обществено здраве, Опазване и контрол на общественото здраве, чиято дейност е довела до съвместното им участие в научни форуми (IX-10, IX-13, IX-14, IX-15, IX-16, IX-25, IX-26, IX-27, IX-28, IX-29 от списъка с научни трудове) и научни публикации (Публикации VI-9, VI-10, VII-28, VII-29).

Доц д-р Т. Димитрова работи индивидуално с дипломанти от специалностите Опазване и контрол на общественото здраве, Здравен мениджмънт и Обществено здраве, чиято дейност е довела до успешната защита на 12 магистърски тези.

Основни приноси в научните трудове:

Приносите на научните трудове на доц. Теодора Димитрова могат да бъдат групирани в следните основни научни направления:

I. Трудова медицина

- За първи път в страната са уточнени и систематизирани психо-емоционалните рисковите фактори от условията на труд на море. (I, II-17, II-27, II-36) (ПОХ)
- Важен методологичен принос е доказателството, че адекватният риск мениджмънт на море задължително налага трудово-медицинска експертиза с динамично мониториране на здравните индикатори на работещите. (I, II-6, II-15, II-16, II-17, II-26, II—27, II-32, II-34, II-35, II-36) (ПОХ)
- Моделирано е мащабно епидемиологично проучване върху връзката между условията на труд и нивата на тревожност като сърдечно-съдов рисков фактор сред различни професионални групи. (II-14, II-21, II-31, II- 35, II- 36) (ПОХ)
- Набелязват се специфични социални, икономически и психо-соматичните рискови фактори за здраве и безопасност при работа на морските лица. (4) (ПОХ)
- При работещи нощен и сменен труд в активна възраст се демонстрира количествена методика за оценка на нивата на стрес. (II-4) (ПОХ)
- Въз основа на мащабни проучвания се доказва необходимостта от адекватно трудово-медицинско консултиране при определяне на принципите на здравословно и профилактично професионално хранене. (I, II-1, II-7, II-8, II-19, II-24, II-35) (ПОНЗ)
- Въз основа на проучванията са установени практически-приложимите възможности за трудово-медицинска профилактика и промоция на здравето на работното място. (I, II-9, II-10, II-11, II-16, II-25, II-32, II-33, II-35,) (ПНПХ)
- Систематизират се най-разпространените фактори от условията на труд повлияващи нивата на работоспособност при работа на море: хипокинезия, неергономична работна поза, удължен работен ден и работна седмица, нервно-психическо напрежение, статични мускулни усилия, шум, инфразвук, прах и нощен труд. (I, II-6, II-16, II-17 II-26, II-27, II-32, II-34, II-35, II-36) (ПОНЗ)

II. Околна среда и здраве

- Важен теоретичен и практически принос е математическият модел за честотата на ОМИ в зависимост от концентрацията на ФПЧ₁₀ в атмосферен въздух. (II-20) (ПОХ)
- Демонстрира се повишен риск от ОМИ сред варненски жители при положителни динамики в концентрациите на атмосферното замърсяване с общ прах и респирабилна фракция фини прахови частици. (II-21) (ПОХ)
- Описва се непосредствен краткотраен ефект на метеопараметри върху честотата на хоспитализациите по повод на ОМИ. (II-22) (ПОХ)
- Осъщественият теоретико-методологичен анализ демонстрира ключовата роля на здравния контрол върху параметрите на околната среда като профилактика на общественото здраве. (II-23, II-28, II-29, II-37, II-38, II-39, II-40) (ПОНЗ)

III. Хигиена на детско-юношеската възраст

- Чрез системен подход, теоретико-логично изследване и анализ е направена хигиенна оценка на училищна работоспособност и учебно натоварване на деца от начална училищна възраст. Установени са тревожни тенденции за липса на ергономичен контрол и физиологични режими на обучение и почивка. (II-18, II-31 II-41) (ПОХ)

IV. Хранене и диететика

- За първи път у нас се проучва влиянието на кърменето върху развитието на инфекции на пикочните пътища в кърмаческа и ранна детска възраст. (II-5, II-12, II-13, II-14, II-30) (ПОХ)

- Проучено е влиянието на практиките за кърмене върху тежестта на протичане на инфекциите на пикочните пътища в кърмаческа и ранна детска възраст. (II-5, II-12, II-14, II-30) (ПОХ)
- Направена е сравнителна оценка на клиничното протичане на инфекциите на пикочните пътища при деца в зависимост от практиките за кърмене и хранене. (II-5, II-12, II-14, II-30) (ПОХ)
- Проучено е влиянието на кърменето върху склонността към рецидив на инфекциите на пикочните пътища при деца до три годишна възраст. (II-5, II-12, II-13, II-14, II-30) (ПОХ)
- Проучено е разпространението на рискови фактори за сърдечно-съдови заболявания от хранителните навици на работещи. (II-24) (ПОНЗ)
- Анализира се актуалното състояние на организираното хранене на работещите като елемент от здравословните условия на труд. (II-7, II-8) (ПОХ)
- Осъществен е цялостен анализ на разпространението на рискови фактори за костно здраве при деца и подрастващи, както и нивото на информираност относно тези фактори. (II-2, II-3) (ПОНЗ)
- Извършен е теоретико-анкетен анализ на хранителния прием, хранителните навици и хранителното поведение сред работещи (II-1, II-7, II-8, II-24, II-35) (ПОНЗ)
- Чрез системен подход, епидемиологично и клинично-лабораторно проучване е акцентирано върху здравословното ниво за консумация на кафе. (II-1, II-7) (ПОНЗ)

Оценка на преподавателската дейност на кандидата

Доц. д-р Теодора Димитрова има 14 годишен педагогически стаж като асистент, старши асистент, главен асистент и доцент в МУ - Варна. Високата професионална квалификация и широките научни интереси се съчетават с завидни педагогически умения за преподаване на сложната и специфична учебна материя в областта на хигиената и екологията. Тя преподава на студенти, стажанти и на специализанти от Факултета по Обществено здравеопазване, Факултета по медицина, Факултета по дентална медицина, Факултета по фармация и специалностите от Медицински колеж Варна, при средна учебна натовареност през последните години от 310 уч. ч. при норматив 126 уч. ч. (246% натовареност от норматива за учебна натовареност) В осъществяването на учебния процес по хигиена и екология доц д-р Т.Димитрова се изявява като ерудиран организатор и ръководител, умело прилагащ съвременната дигитална методология в учебната дейност. Тя инициира и активно участва в съставянето на множество нови учебни програми и постоянната актуализация на съществуващите учебни програми и тестове за студенти по медицина, дентална медицина, фармация, здравен мениджмънт, опазване и контрол на общественото здраве и др. Впечатляващи по мащаб и качество са организираните от нея прояви (ежегоден фестивал Море и здраве от 2015-2018г., Конференции Детето като пациент през 2017 г. и 2018 г., Национална конференция на Научното дружество по обществено здраве през 2017 г., Училище за родители през 2016 г., Конференция по кърмене с международно участие през 2016 г. и др.).

Критични бележки

Нямам критични бележки към кандидата.

Лични впечатления

В резултат от съвместната ни работа удостоверявам, че доц. д-р Т. Димитрова се отличава с висок професионализъм, изразена колегиалност и организационни умения.

Заклучение

Доц. д-р Теодора Димитрова е уважаван член на академичната общност на Медицинския университет във Варна. Тя е известен специалист, предпочитан преподавател и сериозен изследовател с голям клиничен и педагогически опит. Доц. д-р Теодора Димитрова е признат в национален мащаб експерт, с достатъчен брой публикации и международна

известност, достоен представител на МУ - Варна, с реален принос за развитието на профилактиката в България.

Въз основа на гореизложеното намирам, че научната, практическата и учебната дейност на доц. д-р Теодора Димитрова **отговаря напълно** на изискванията на ЗРНСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на МУ - Варна за академична промоция.

Като член на Научното жури убедено подкрепям нейната кандидатура за заемане на академичната длъжност **Професор** по научната специалност „**Хигиена (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна и др.)**“ към Катедрата по Хигиена и епидемиология, ФОЗ, Медицински университет - Варна и ще гласувам „**ЗА**“.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАУЧНОТО ЖУРИ:

(доц. д-р Румен Константинов, д.м)

Гр. Варна
26.07.2018 г.